

PROVINCIE FLEVOLAND

Voortgangsrapportage Floriade-Flevo Campus

december 2021 – juni 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
Floriade Expo 2022 geopend	3
2. Floriade voor Flevoland	6
Flevoland schept op!	6
Floriade in de regio	6
Floriade voor Flevolandse ondernemers	9
3. Food Forum voor het voedsel van morgen	10
Expositie Flevoland Food Experience	10
Zakelijke gasten en VIP ontvangsten	11
Andere plekken op Floriade	11
4. Feeding the city	13
Kennis- en innovatieprogramma	13
Proeftuinen	20
Challenges	22
5. Bruggencampus	23
De Floriade bruggen	23
Kennis- en innovatieprogramma	26
6. Flevo Campus	28
Internationale ambities	28
7. Cofinanciering €10 miljoen	30

1. Inleiding

Voor u ligt de voortgangsrapportage over de periode december 2021 tot en met juni 2022, van het gebiedsprogramma Floriade – Flevo Campus. Het Economisch programma Floriade Werkt! is in december 2014 door Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten aangeboden (1686395). Met voortgangsrapportages houden wij u sindsdien op de hoogte van de provinciale inbreng ten behoeve van Floriade 2022 in Almere. Deze voortgangsrapportage rapporteert over de provinciale activiteiten rondom de Floriade en de Flevo Campus. Het is niet een voortgangsrapportage in algemene zin over de Floriade, want dat is aan de gemeente Almere en de BV Floriade. Maar beide hangen uiteraard wel nauw samen.

Floriade Expo 2022 geopend

In april is Floriade Expo 2022 officieel geopend door Zijne Majesteit de Koning. Tijdens de opening heeft de koning een toelichting gekregen over Food Forum en mogen proeven van ons Menu voor de Toekomst, bereid door onze chef-kok Sharon de Miranda.

Koning opent Floriade, fotografie Robin van Utrecht

Achterblijvende bezoekersaantallen

De Floriade BV heeft op 23 juni aangegeven dat de bezoekers aantallen in de eerste maanden tegenvallen. Daarom heeft de Floriade BV de verwachting bijgesteld van 2 naar 1,2 miljoen bezoekers. De gemeente Almere heeft een aanvraag bij de provincie ingediend voor een bijdrage uit het Corona Herstelfonds en in de aanvraag beargumenteerd waarom de aanvraag binnen de spelregels van dit fonds valt. Indien Gedeputeerde Staten positief besluit over deze aanvraag, dan wordt een voorstel geagendeerd voor een BOB-procedure van Provinciale Staten.

Eerste bevindingen

We zijn blij met de bezoekers die hun weg naar Food Forum weten te vinden. Vooral de virtuele ballonvaart over Flevoland valt in de smaak en staat op het lijstje van reisleiders van leukste attracties. Maar los van de bezoekers(aantallen) vaart de provincie nog steeds de in 2013 ingezette koers dat de Floriade vooral benut moet worden om onze kenniseconomie structureel te versterken. Daarbij hebben we enkele jaren geleden al het thema Feeding the City omarmd, met daarbinnen twee onderwerpen waarop we ons focussen: versterking van de korte voedselketen en ondersteuning van de eiwittransitie. Met name op het terrein van de korte keten zijn we inmiddels onderdeel geworden van een nationale en internationale coalitie, die de komende jaren gezamenlijk geformuleerde ambities kan waarmaken doordat subsidies zijn toegekend. Door die coalities en subsidies versterken we de positie van onze kennispartners zoals de ondernemers in Vereniging Flevofood, Aeres Hogeschool en Flevo Campus. Meer daarover in [hoofdstuk 4](#). Ook in de eiwittransitie zetten we betekenisvolle stappen, doordat samen met zo'n 70 partijen een Green Deal Eiwitrijke Gewassen is ontwikkeld, die in juli op de Floriade zal worden ondertekend. Op en rond de eiwitkavel ([zie hoofdstuk 3](#)) worden tijdens de Floriade tenminste 12 evenementen georganiseerd, waar vooral ondernemers laten zien welke rol zij hebben in de eiwittransitie. De Flevolandse soja- en veldbonenboeren organiseren hier evenementen. Maar dat geldt bijvoorbeeld ook voor de Green Protein Alliance.

Netwerken in volle gang

Samen met de BV Floriade, gemeente Almere en Aeres Hogeschool voeren we gesprekken met deelnemende landen om te verkennen welke kennis zij komen brengen op de Floriade en willen halen op de Floriade en in Flevoland. Wij hebben gemerkt dat sommige landenpaviljoens (dikwijls met de ambassadeur in Nederland als contactpersoon) een heel helder beeld hebben van de kennis die zij willen halen. We brengen de komende maanden de partijen bijeen om in beeld te brengen op welke thema's verbindingen kunnen worden gemaakt. Dit werken we uit in workshops voor elk van de vier Floriade thema's Feeding, Greening, Energizing en Healthying. In september werken we toe naar een aantal zogeheten 'impact summits', die de opbrengst van de Floriade op het gebied van kennissamenwerking zo scherp mogelijk moeten maken. Die samenwerking wordt in de periode na de Floriade verder geconcretiseerd.

Growing Green Cities

Met het thema Growing Green Cities gaat de Floriade ook over de toekomst van de stad en daarmee is er een duidelijke relatie met onze Flevolandse ambitie om woningbouw (100.000 woningen) te combineren met het werken aan een vitale samenleving met aandacht voor alle aspecten van brede welvaart. Zo organiseren we in oktober een conferentie onder de noemer Growing Green Cities Conference vanuit de optiek: hoe moeten steden er over 100 jaar uit zien en wat moeten we vanaf vandaag doen om dat te bereiken? We organiseren dit samen met partners zoals Ministerie BZK, Wageningen Universiteit, Pakhuis De Zwijger, gemeente Almere, Vogelbescherming, Dutch Design Foundation en Royal Flora Holland.

Bij steden horen uiteraard ook bruggen. Op het Floriade park hebben we laten zien dat circulaire bruggenbouw kan. Gedurende de Floriade delen we actief onze kennis en ervaring en jagen we koplopers aan om de handschoen op te pakken en de circulaire transitie verder vorm te geven.

Consistente koers

De provincie houdt al sinds de succesvolle bidbookfase in 2012 vast aan een consistente koers en toont zich hierbij een betrouwbare partner door:

- Geen risicodragende participatie in het evenement en een maximale bijdrage aan de Floriade van € 10 miljoen;
- Bij de besteding van de € 10 miljoen de door Provinciale Staten gestelde kaders in acht te nemen;
- De Floriade optimaal als hefboom te benutten om ontwikkelingen te versnellen (o.a. verdubbeling A6, kwaliteitsimpuls station Almere Centrum) en ook structurele, positieve economische effecten voor onze regio te bewerkstelligen, zoals de Flevo Campus;
- Invulling te geven aan ons gastheerschap door een paviljoen op de Floriade te realiseren en dat paviljoen laagdrempelig beschikbaar te stellen aan Flevolandse bedrijven, overheden en kennisinstellingen.

2. Floriade voor Flevoland

De Floriade BV richt zich in haar marketing niet specifiek op Flevoland. Maar wij willen juist optimaal over het voetlicht brengen dat de Floriade in Flevoland plaatsvindt en dat Flevoland naast de Floriade nog veel meer te bieden heeft. Daarnaast willen we dat de Floriade bezocht wordt door zo veel mogelijk Flevolandse, waaronder ook scholieren. En door middel van een Business-to-business programma (B2B) willen we bereiken dat Flevolandse ondernemers optimaal in positie worden gebracht om het podium van de Floriade te benutten om zaken te doen. Niet alleen door ze via Food Forum een podium te bieden om zichzelf te presenteren en zakelijke ontmoetingen te organiseren, maar ook om coalities te smeden waarin Flevolandse ondernemers kunnen groeien en innovaties kunnen ontwikkelen.

Flevoland schept op!

In juni zijn we gestart met de campagne Flevoland schept op! Aan de hand van de Floriade thema's greening, feeding, healthy en energising the city, willen we laten zien wat we allemaal doen in Flevoland. We gaan Flevoland breed opscheppen over onze behaalde resultaten. Dit doen we door ondernemers, kennisinstellingen en collega's te laten opscheppen in korte filmpjes. Daarnaast zetten we social media in om de Flevolander en het Floriade publiek te laten beleven en ervaren wat er op de schep ligt. Voor de campagne maken we gebruik van reeds bestaande content, actualiteit en de 'opschep' filmpjes. De campagne sluit aan op het kleurenpalet van provincie Flevoland en is bij succes ook na de Floriade in te zetten voor de branding van provincie Flevoland.

Floriade in de regio

De afgelopen periode zijn de activiteiten van Visit Flevoland gestart om de regio optimaal te betrekken bij Floriade. De eerste toolkits voor ondernemers zijn uitgereikt, er zijn welkomstborden langs de toegangswegen geplaatst en ook het provinciehuis is Floriade gekleurd.

Green vibes

Met het campagnethema 'Green vibes' worden de activiteiten van het programma 'Floriade in de regio' vormgegeven. Het programma richt zich op ondernemers, bezoekers en inwoners en dient de positieve beeldvorming van Flevoland en (h)erkenning van het Verhaal van Flevoland en de positieve beeldvorming van Floriade in Flevoland te versterken. Dit met als hogere doelen:

- Het stimuleren van bezoek aan Floriade en Flevoland door inwoners van en ondernemers in Flevoland, plus bezoekers van buiten Flevoland.
- Het vergroten van de trots op Flevoland en het binden van de inwoners van en ondernemers in Flevoland aan Floriade.
- Het tot stand brengen van een blijvende (economische) ontwikkeling in Flevoland.

Tool-kit voor ondernemers

Ondernemers in de toeristische en culturele sector zijn en worden geactiveerd om aan te haken op en zichtbaarheid te creëren voor #GreenVibes en Floriade. Onder meer voor de ontwikkeling van 34 [arrangementen](#), 5 Floriade [voordeelacties](#) en de inzet van de [toolkit](#) met fysieke items. Dit om het verblijf in Flevoland en het bezoek aan Floriade te stimuleren. Er zijn reeds 32 arrangementen ontwikkeld. Ook wordt na reservering op de website van Floriade in de bevestigingsmail gewezen op de mogelijkheden om arrangementen te boeken via Visit Flevoland. Ondernemers die het meest actief zijn kunnen de #Greenvibes award winnen.

Vergroten betrokkenheid inwoners en bezoekers

Eind juni verschijnt een magazine in het teken van #GreenVibes en Floriade. Het magazine bestaat uit inspirerende persoonlijke verhalen van Flevolandse (inwoners, scholieren en ondernemers) gerelateerd aan de thema's van Floriade. De verhalen worden aangevuld met leuke belevingen, weetjes, recepten, etc. Het magazine wordt verspreid via toeristische bedrijven en in het Flevolandse paviljoen Food Forum. De verhalen uit het magazine worden tevens ingezet voor het uitvoeren van een online campagne gericht op de inwoners van Flevoland.

Om de betrokkenheid te vergroten heeft PS een motie aangenomen, waardoor alle inwoners van Flevoland, en niet alleen van Almere, de mogelijkheid wordt geboden om tegen een gereduceerd tarief een Floriade pas te kopen.

Zichtbaarheid in Flevoland

Bij verschillende belangrijke toegangswegen van Flevoland zijn promotieborden en vlaggen geplaatst. Ook het provinciehuis is aangekleed in Floriade stijl en bij de diverse gemeentehuizen van de gemeenten in Flevoland wapperen inmiddels Floriade Expo 2022 vlaggen. Als extra PR-actie worden de komende maanden nog bedrijven/objecten in het groene licht gezet en worden via diverse stations groene zadelhoesjes verspreid. Dit om extra aandacht te vestigen op #GreenVibes en Floriade.

Flevolandse scholieren

In juni rijdt een #GreenVibes-foodtruck langs bij basisscholen in Flevoland om leerlingen uit de bovenbouw kennis te laten maken met hoe je nu en in de toekomst lekker en gezond kunt eten. Daarnaast worden ze geïnformeerd over het innovatieve voedsellandschap van Flevoland. Er wordt verbinding gemaakt met Floriade en Food Forum. De leerlingen krijgen een goodiebag mee met recepten, tips voor dagje uit in Flevoland en de Donald Duck Floriade-special. Er hebben zich reeds meerdere scholen verspreid over Flevoland aangemeld met totaal ca. 550 leerlingen. Onder de aanmeldingen is een VIP-schoolreis naar Floriade Expo 2022 verloot, de winnaar is de E. du Marchie van Voorthuysenschool uit Urk. Van deze scholenactie is een tv-item gemaakt dat is uitgezonden op 11 juni in het programma De Grote Tuinverbouwing op SBS6. Het programma heeft al meer dan 420.000 kijkers gehad.

Voor Flevolandse middelbare scholieren wordt door Visit Flevoland en provincie Flevoland in juni en juli een kunstchallenge georganiseerd. Geïnspireerd door de tulpen in Flevoland, worden scholieren uitgedaagd om vanuit het tulpenthema een kunstobject te maken. Tulpen zijn een voorbeeld van de tuinbouwsector en daarmee wordt tevens een link gelegd met Floriade. Diverse scholen hebben zich reeds aangemeld. De scholieren kunnen diverse prijzen winnen en de beste kunstobjecten worden tentoongesteld in het provinciehuis. De prijsuitreiking is op 11 juli in het provinciehuis.

Floriade voor Flevolandse ondernemers

Horizon Flevoland heeft een programma opgesteld voor Flevolandse ondernemers. Sinds de opening van Floriade Expo 2022 hebben er al diverse bijeenkomsten plaatsgevonden met en voor Flevolandse ondernemers en staan er nog vele in de planning. Deze bijeenkomsten vinden allemaal (deels) op het Floriade terrein plaats. [Klik hier](#) voor de lijst met evenementen waar Horizon bij betrokken is vanuit het B2B programma.

Connect B-2-B

Naast de bijeenkomsten wordt er digitale matchmaking ingezet middels de [Connect B-2-B app](#). Alle bedrijven die deelnemen aan bijeenkomsten kunnen zich hierbij aanmelden en in contact komen met andere deelnemers. Of zich aanmelden voor toekomstige bijeenkomsten op basis van thema.

Er wordt actief promotie gemaakt via online kanalen met de mogelijkheden voor het Flevolands bedrijfsleven. Tevens is een leaseauto ingezet in samenwerking met Ekris met branding ter promotie van Connect B-2-B in Flevoland.

3. Food Forum voor het voedsel van morgen

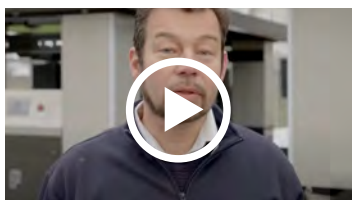
Het Flevolandse paviljoen Food Forum is een van de topattracties op Floriade. De virtuele ballonvaart die bezoekers in Food Forum kunnen maken wordt enorm gewaardeerd; door de 3D bril, het geluid, de trillende vloer en de warme handen is de sensatie erg echt te noemen. Food Forum heeft 13513 bezoekers in de expositie mogen ontvangen per 31 mei 2022. De ambassadeurs, medewerkers van Provincie Flevoland, spelen daarnaast een belangrijke rol in het gastvrij ontvangst. Zij vertellen het verhaal van Flevoland, en geven daarmee bezoekers een blijvende positieve impressie mee.

Expositie Flevoland Food Experience

Vanaf 14 april draait de expositie Flevoland Food Experience in paviljoen Food Forum. In de expositie vertellen we het verhaal van Flevoland als voedselproducent met de nadruk op innovaties. De inhoud van de expositie is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende Flevolandse organisaties en boeren. Zij vertellen in korte video's over de innovaties. Voor de start van Floriade kregen zij net als de PS-leden een preview en zij waren allemaal trots op het resultaat.

[Pixelfarming](#)

[Precisielandbouw](#)

[Strokenteelt](#)

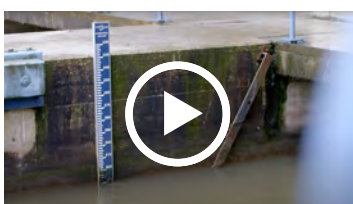
[Flevoland op je bord](#)

[Lokaal voedsel](#)

[Bodemverdichting](#)

[Watermanagement](#)

[Levend gebouw](#)

Aanleg van Flevoland

De ruimtes op de bovenverdieping zijn ingericht voor de zakelijke bezoeker. Floriade BV heeft 2 ruimtes als VIP-ruimtes ingericht. In de twee andere ruimtes en in de vide is een kleine fototentoonstelling ingericht over de aanleg van Flevoland, speciaal gericht op de (internationale) zakelijke bezoekers.

Online expositie

Om bezoekers vooraf maar ook achteraf nog meer te laten zien van Flevoland is de expositie ook online te bekijken. Hier kunnen bezoekers virtueel door de expositie heen lopen en de verschillende video's bekijken. Hiervoor zijn ook een aantal video's extra toegevoegd. De VR ballonvaart is niet te bekijken omdat het effect alleen te ervaren is op de locatie met een VR bril.

[Bekijk hier de online expositie](#)

Zakelijke gasten en VIP ontvangsten

Food Forum is een van de zakelijke locaties die te huren is op het Floriade park. Voorafgaand aan Floriade, toen het hele park in ontwikkeling was, wisten veel deelnemers Food Forum te vinden. Delegaties die in Almere neerstreken over de 'overdracht' van hun kavel werden hoffelijk ontvangen, en de uitvoerders op de bouw zagen we veel lunchen aan de bar; Food Forum was zo al een bekende en geliefde plek voor de Floriade open was.

Nu, tijdens de Expo combineren veel groepen een vergadering of zakelijk event met een uitgebreider bezoek aan het park en een lekkere, gezonde lunch in Food Forum. Het type groepen dat we gedurende Floriade hebben mogen ontvangen varieert enorm. De VIP ontvangsten gaan vanaf juli toenemen doordat dan de Nationale Dagen voor de deelnemende landen worden georganiseerd. Intussen merken we wel dat zakelijke partners buiten het Floriade park gaan vergaderen, omdat de kosten van parkeren en toegang een belemmering vormen. We hopen deze partners na afloop van de Floriade weer meer aan Food Forum te binden

Andere plekken op Floriade

De provincie heeft met Food Forum een aansprekende plek gecreëerd om invulling te geven aan ons gastheerschap op de Floriade en met partners te spreken over onder meer de toekomst van voedsel. Daarnaast zijn er Flevolandse ondernemers en organisaties die ook een plek hebben ingenomen op het Floriade park. Denk aan de Vereniging Flevofood, Fruithal Smits en het fraaie paviljoen Shades of Nature van de Almeerse Wolunie.

The Protein Showcase

Daarnaast is provincie Flevoland de afgelopen maanden benaderd door de Floriade BV of wij konden helpen bij de invulling van kavels die onbenut bleven. Dat heeft onder meer geleid tot de inrichting van de zogenaamde eiwitkavel (kavels 143 en 144), waar we samen met zeven provincies en Flevolandse boeren en met een gezamenlijke begroting een zogenaamde eiwitkavel rondom het thema eiwittransitie hebben ingericht, onder de naam The Protein Showcase. Er zijn zes gewassen ingezaaid om te laten zien hoe eiwitgewassen er uit zien: veldbonen, soja, lupine, rode bonen, quinoa en kikkererwten. Een aantal gewassen groeit al flink, maar er zijn ook gewassen waarvan onzeker is dat ze het wel goed doen in de Flevolandse kalkrijke kleigrond. Maar dat maakt ook onderdeel uit van het experiment en de expositie: sommige gewassen doen het beter op zandgrond.

Al is de organisatie Lekker Lupine uit Overijssel regelmatig op de kavel te vinden om te zorgen dat de rijen lupine er zo goed mogelijk bij staan. Op en rond deze eiwitkavel organiseren met name ondernemers gedurende Floriade evenementen. De teller stond eind mei op twaalf geplande evenementen. Zo grijpen we de ondertekening van de Green Deal Eiwitrijke Gewassen aan om zo veel mogelijk ondernemers te betrekken en hun producten te laten proeven. Op de kavel is een aantal objecten geplaatst waar het verhaal over eiwittransitie wordt verteld en in een kasje kunnen ondernemers en organisaties laten zien waaraan zij momenteel werken. De eiwitkavel leidt ertoe dat mensen die actief zijn in de eiwittransitie elkaar beter leert kennen. Het leidt ook tot verkennende gesprekken tussen bv. Amsterdam Green Campus, Hogeschool van Amsterdam, Flevo Campus en de provincies Noord-Holland en Flevoland over een vervolg op het EFRO-project Bean-me-up! dat dit jaar afloopt.

Geschiedenis Flevoland en Energietransitie

Daarnaast is de provincie op verzoek van Floriade BV bij de invulling van nóg twee kavels betrokken geraakt. Op kavel 141 laten we met een aantal foto's en machines uit het MECC in Dronten de ontginningsgeschiedenis van Flevoland zien. (Dat doen we met reeks foto's uit het Flevolands Archief ook op de eerste verdieping in Food Forum.) Voorts is ons recent gevraagd of we op een kavel expliciet een tentoonstelling willen inrichten over de energietransitie. Dat wordt momenteel uitgewerkt. De kosten die hiermee gemoeid zijn, worden betaald uit de post onvoorzien binnen de € 10,0 miljoen provinciale cofinanciering.

4. Feeding the city

Floriade Werkt!

Binnen het Floriadethema ‘Growing Green Cities’ wordt door de provincie de nadruk gelegd op ‘Feeding the City’. Dit is ook vertaald in het Economisch Programma “Floriade Werkt!”. In dit programma stimuleert de provincie Flevoland kennisontwikkeling en innovaties met een focus op voeding, gezondheid en welbevinden. Het doel van ‘Floriade Werkt!’ is om de expo in 2022 als hefboom te gebruiken om de Flevolandse kenniseconomie structureel te versterken. Dit doen we door het ontwikkelen van een kennis- en innovatieprogramma, proeftuinen en challenges.

Kennis- en innovatieprogramma

Voorafgaand aan Floriade Expo 2022 heeft provincie Flevoland samen met Flevo Campus en diverse partners aan een programmering gewerkt. Partners konden zelf een programmering in Food Forum initiëren, waarbij we vanuit de provincie ondersteuning boden. Zelf initiëren we een programmering met twee hoofdlijnen: Versterking Korte Voedselketen Flevoland en Voeding en gezondheid. De twee lijnen in de programmering worden in nauwe afstemming met Flevo Campus vormgegeven; we werken samen toe naar slotpresentaties op Floriade Expo 2022. Ook organiseren we een reeks bijeenkomsten die inspelen op actuele en verdiepende onderwerpen. We spreken met vakgenoten over de uitdagingen voor de toekomst, ná Floriade. De programmering is niet vrijblijvend, maar heeft als doel om bij sluiting van Floriade een kennis- en innovatieagenda te hebben ontwikkeld, die idealiter de basis vormt voor Europese subsidieaanvragen begin 2023, als de nieuwe Europese programmaperiode start.

Programmeringslijn: Versterking Korte Voedselketen Flevoland

In maart 2016 startte een projectgroep met daarin de provincie Flevoland aan een samenwerking die in november 2017 resulteerde in de oprichting van de Vereniging Flevofood. De gedachte is dat ondernemers in de korte keten moeten samenwerken als zij willen groeien en dat zij nieuwe vaardigheden moeten ontwikkelen als ze de volgende stappen in hun ontwikkeling zetten. Inmiddels heeft de vereniging meer dan 100 leden en is zij actief op onder meer de Zuidas in Amsterdam. Daar zitten klanten die zo groot zijn (denk aan RAI, Amsterdam UMC, bedrijfsrestaurants) dat samenwerking met bijvoorbeeld: Local2Local uit Utrecht en Boeren van de Amstel uit Noord-Holland noodzakelijk is. Het Werelderfgoed Stelling van Amsterdam wordt daarbij als metafoor gebruikt: het is de ring van boeren rondom Amsterdam die de stad voedt. De strategie die daarbij is ontwikkeld, spreekt zowel nationaal (in de Nationale Samenwerking Korte Keten, waarin negen provincies en het ministerie van LNV samen optrekken) als internationaal tot de verbeelding.

Horizon subsidie

Om ook in Europees verband te leren van en te werken aan de verbetering van de structuur van korte keten coalities, is een coalitie gevormd met 21 partijen uit 14 Europese landen, die samen het project EU4ADVICE hebben ontwikkeld en daarvoor onder het thema Governance een Europese Horizon subsidie van €3,8 mln toegekend hebben gekregen. De Nederlandse partners zijn Wageningen UR, AMS Institute (coördinator), Amped en provincie Flevoland. Europese partners komen uit Spanje, Hongarije, Duitsland, Ierland, België, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Italië, Tsjechië, Roemenië en Noorwegen. Wij betrekken partners als Aeres en Vereniging Flevofood. De eerste partnerontmoeting van dit 5-jarig project vindt plaats tijdens en op Floriade.

RAAK-PRO subsidie verkregen

Daarnaast is recent een RAAK-PRO subsidie verkregen voor het project Korte Keten in de Catering. Dit is een samenwerking van Hogeschool van Amsterdam (coördinator), Aeres Hogeschool en Universiteit Eindhoven waarin wordt samengewerkt met onder meer de provincies Noord-Holland en Flevoland, gemeenten Almere en Amsterdam, Vereniging Flevofood, Local2Local en Taskforce Korte Keten. Zowel het bedrijfsrestaurant van de provincie als het korte keten concept in Food Forum zijn in dit 4-jarig project studieobject. De provincie stelt vooral uren beschikbaar aan dit project (deelname projectgroep), maar Aeres is netto ontvanger van de ruim € 1,1 mln subsidie. Ook hier vindt de eerste partnermeeting tijdens en op de Floriade plaats.

Kennissamenwerking verder versterken

Deze twee voorbeelden laten zien dat provincie Flevoland, Aeres Hogeschool en Vereniging Flevofood inmiddels worden beschouwd als koplopers en interessante kennispartners in samenwerkingsprojecten en dat we succesvol zijn in het verkrijgen van subsidies om de kennissamenwerking verder te versterken. Met het thema From Farm to Fork in de Europese Green Deal zullen we deze mogelijkheden blijven verkennen. Aeres Hogeschool en Provincie Flevoland zijn recent ook begonnen met een serie kennisdelen op Floriade. Alle internationale en nationale deelnemers worden herhaaldelijk uitgenodigd voor uitwisseling op specifieke thema's. De eerste meet&greet heeft reeds plaatsgevonden, waar ook eerste thema's voor uitwisseling geïnventariseerd werden.

Werkgroep Plant Based Proteins

Dat doen we ook op het andere centrale thema binnen Feeding the City: de eiwitstrategie. De afgelopen maanden hebben we met partners uit Finland, Frankrijk, Spanje, Italië en Bulgarije verkend of we een voorstel voor kennisuitwisseling binnen Interreg Europe konden indienen. Deze partners hebben we ontmoet via ons lidmaatschap van ERIAFF, het netwerk van European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry. De werkgroep Plant Based Proteins binnen dit netwerk is op initiatief van Flevoland opgericht. De conclusie was dat indiening van een projectvoorstel binnen de eerste call (sluitingsdatum 31 mei 2022) nog niet haalbaar was. Dit kwam mede doordat de focus binnen de gehele keten van teelt, productie tot consumptie nog onvoldoende scherp was.

Green Deal Eiwitrijke gewassen

We hebben ervoor gekozen om eerst in eigen land te werken aan de Green Deal Eiwitrijke Gewassen. In december 2020 heeft toenmalig LNV-minister Schouten de Nationale Eiwitstrategie aan de Tweede Kamer gestuurd. De nieuwe minister Staghouwer heeft de afgelopen maanden in diverse brieven aan de Tweede Kamer laten weten dat het onderwerp mede door corona en de oorlog in Oekraïne aan urgentie heeft gewonnen. Een zelfbenoemde kopgroep van vier provincies (Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant en Flevoland) pleit al sinds 2020 voor een Green Deal als een gezamenlijke uitwerking van de Nationale Eiwitstrategie. Inmiddels is het netwerk van provincies gegroeid naar tien, alleen Friesland en Utrecht zijn nog niet toegetreden. In de eerste helft van 2022 is onder leiding van 'dealmaker' Emmo Meijer gewerkt aan deze Green Deal, waaraan steeds meer partijen zich lijken te willen verbinden. De ondertekening staat gepland voor juli 2022, op de Floriade en het lijkt er op dat drie bewindslieden (ministers LNV, EZK, staatssecretaris I&W) de Green Deal namens het Rijk ondertekenen, naast tien provincies en een groot aantal bedrijven en maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen, zoals Aeres Hogeschool en Flevo Campus. Op basis van deze Green Deal kunnen ook de Flevolandse partners gerichter bepalen hoe en met wie zij hun inspanningen kunnen focussen.

Programmeringslijn: Gezond gedrag en leefomgeving

Binnen Food Forum wordt een menu geserveerd op basis van de richtlijnen van het EAT Lancet rapport. Dit rapport zet uiteen hoe de wereldbevolking in 2050 zou moeten eten om gezond te blijven zonder de aarde uit te putten. In de programmalijn Gezond gedrag en leefomgeving wordt onderzocht in hoeverre dit 'Menu voor de Toekomst', geïntegreerd kan worden in onze maatschappij; welke kansen en uitdagingen liggen er in de hele keten van grond tot mond, hoe kunnen we deze kansen en uitdagingen vertalen naar concreet beleid.

COCRE-EAT, sustainable healthy diets

Onder regie van Wageningen Universiteit & Research heeft op 31 mei een bijeenkomst plaatsgehad met als doel een vervolg te geven aan het in oktober 2021 ingediende NWA subsidieverzoek onder de titel “Creating sustainable food environments for and with citizens: Almere as living lab”. De aanvraag, die niet gehonoreerd is, wordt omgevormd tot een nieuwe subsidieaanvraag onder de titel ‘COCRE-EAT’, sustainable healthy diets. Binnen het project wordt gezocht naar antwoorden op (en het verband tussen) vragen als ‘Hoe kunnen een gezonde leefstijl en gezonde keuzes bijdragen aan een goede gezondheid en het voorkomen van ziekte’ en de vraag ‘Hoe kunnen we duurzamere agrarische productiesystemen ontwikkelen terwijl de vraag naar gezond en veilig voedsel blijft stijgen’.

Vier werkpakketten

Indien het voorstel wordt gehonoreerd, gaan we samenwerken aan vier werkpakketten:

1. Hoe past het Planetary Health Diet (Eat lancet eetpatroon) in de Nederlandse context als het gaat om acceptatie, gezondheid en betaalbaarheid;
2. Hoe kunnen we voldoende gezond voedsel produceren binnen de grenzen van de planeet en hoe kan circulariteit daarin een rol spelen;
3. Hoe kunnen we bij de veranderingen die het Planetary Health Diet met zich meebrengt de voedselketen van grond tot mond duurzaam herinrichten;
4. Welke rol spelen burgers, beleidsmakers en stakeholders uit de foodsector in de transitie naar een gezonde voedselomgeving.

Living lab Almere

Almere gaat binnen dit project fungeren als een living lab, waarin in de quadruple helix wetenschappelijk en toegepast onderzoek samenkomen. Het (boven)regionale consortium bestaat uit Amsterdam UMC, Erasmus MC, Tilburg University, TU Delft, UMCG, VU, WUR, RIVM, HAS, HVA, Aeres, Flevo Campus en provincie Flevoland. Om het voorstel concreet vorm te geven, af te stemmen op de wensen en belangen van de verschillende deelnemers in het consortium en ook het bedrijfsleven actief te betrekken, worden eind juli en begin september twee bijeenkomsten georganiseerd.

Gezonde voeding in de zorg

Op het gebied van gezonde voeding in de zorg speelt veel en wordt al veel georganiseerd. Daarom wordt provincie Flevoland partner van het 'Voeding en gezondheid' congres van Glastuinbouw Nederland, dat op 7 en 8 september plaatsvindt op Floriade. Het doel is de opgedane kennis uit een eerdere, landelijke bijeenkomst uit te rollen en partnerschappen te smeden, waarbij gefocust wordt op de huidige vraagstukken rondom gezonde en duurzame voeding in de zorg: hoe maken we het Planetary Health Diet in de zorg de norm en hoe ziet dit eruit in de keten? Tijdens de bijeenkomst worden best practises gedeeld, wordt gekeken naar hoe gezonde voeding in de zorg op de agenda komt bij bestuurders, facilitair managers en brancheverenigingen. Ook wordt een eerste aanzet gegeven tot het ontwikkelen van een kennis en innovatie agenda.

Roadmap Voeding, Gezondheid en Leefomgeving

Naast samenwerking met Glastuinbouw Nederland, wordt samenwerking gezocht met de stichting Alliantie gezonde voeding in de zorg en met de drie topsectoren, die een roadmap Voeding, Gezondheid en Leefomgeving ontwikkeld hebben waarin diverse sectoren een toekomstige agenda ontwikkelen voor onderzoek, beleid en uitvoering.

Inspiratiebijeenkomsten

Een gezonde leefomgeving is een van de niet te onderschatten randvoorwaarden voor de algemene gezondheid en het tegengaan van welvaartsziekten. In oktober worden twee inspiratiebijeenkomsten georganiseerd:

Bijeenkomst 1: Gezonde leefomgeving

Met inspirerende best practices;

- Waarin onderscheidt Flevoland zich van andere provincies en hoe kunnen we van het thema 'gezonde leefomgeving' een sterk punt maken;
- Hoe hebben natuurinclusiviteit, levensloopbestendigheid, klimaatadaptatie, energie neutraliteit, stadslandbouw en plek binnen een 'gezonde leefomgeving'.

Bijeenkomst 2: Toekomstbestendig en gezond bouwen

Met Inspirerende best practises;

- Formuleren Flevolandse ambitie op (aandachtspunten) gezonde wijken.

Sharon's Good Food Show

Met het Menu voor de Toekomst, dat we in Food Forum serveren, willen we een verandering in de eetcultuur in gang zetten. Om dit te realiseren zijn we in juni gestart met de show 'Sharon's Good Food'. Elke 1e maandag van de maand verschijnt er een aflevering. Met de show willen we mensen op een toegankelijke manier kennis laten maken met de voedselvisie 2050, dat gebaseerd is op het EAT-lancet principe. In de show laat onze chef-kok Sharon de Miranda zich inspireren door lokale producten en top-chefs zoals Noah Tucker (Lady Bird & Yerba), Joris Bijdendijk (o.a. RIJKS & Wils) en Kitsanin 'Kit' Thanyakulsajja (Undercover). De 1e show had binnen twee weken na lancering al meer dan 3000 views. Dit komt mede door de samenwerking die we hebben opgezet met FoodTube.

[Bekijk hier Aflevering 1 - Southern fried chicken met Noah Tucker](#)

Portretten van Flevolandse ondernemers

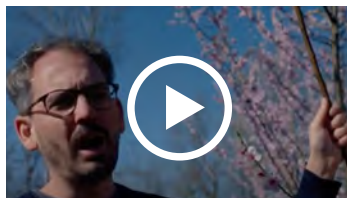
De serie Future of Food is compleet en alle 29 portretten zijn gepubliceerd. De serie geeft een indruk van hoe Flevolandse bedrijven op hun manier een bijdrage leveren aan het voedsel van vandaag en morgen.

Passie en bevoegenheid

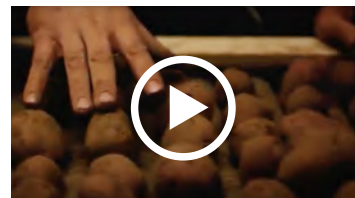
In de serie staat de passie en bevoegenheid van de Flevolandse ondernemer centraal en geeft inzicht in de complexiteit van het werk, de wereld waar we in leven, de balans tussen hi-tech en ecologie & de mogelijke uitkomsten.

[Navis Bio](#)

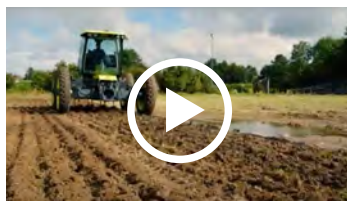
[Stichting Weerwoud](#)

[Vos](#)

[Hofweb](#)

[E-ox](#)

[Oranjehoen](#)

[Plantage Nieuwland](#)

[Fieldworkers](#)

[Polderknoflook](#)

[Zonneheerdt](#)

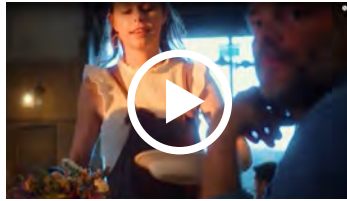
[Polderzoom](#)

[De Wilde wijngaard](#)

[Zonnegoed](#)

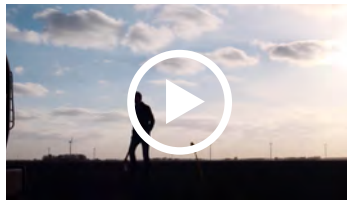
[Boerkok](#)

[Agrico](#)

[Aeres Hogeschool Dronen](#)

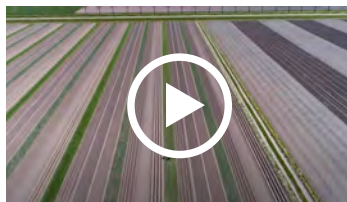
[Bio Brass](#)

[Fruithal Smits](#)

[Waterman Onions](#)

[Boerderij van de toekomst](#)

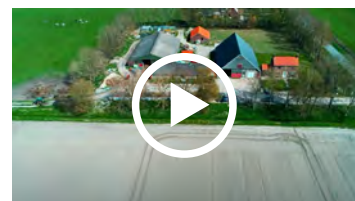
[AlgaSpring](#)

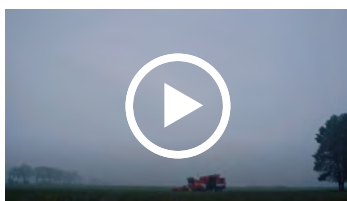
[North Sea Food Holland](#)

[Hoogweg Paprikakwekerijen](#)

[Ik ben boer](#)

[BioRomeo](#)

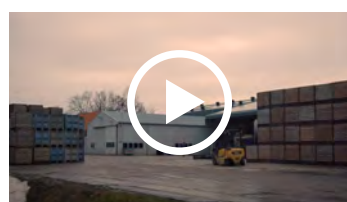
[Vleesch & Co](#)

[Arabic bread](#)

[Marfo](#)

[Witlofkwekerij LOF](#)

Documentaire Future of Food

Begin juli gaat de documentaire Future of Food in première. Hierin gaan onderzoeksjournalist Hidde Boersma en Joris Lohman van The Food Hub de 'strijd' aan over welk voedselsysteem het beste is.

Proeftuinen

De werkwijze om proeftuinen en challenges te ontwikkelen past binnen de opgave 'Landbouw Meerdere Smaken' van de Omgevingsvisie. Vanuit het Economisch Programma "Floriade Werkt!" focussen we daarbij op de proeftuinen 'Korte Keten' en 'Plantaardige Eiwitten'. Maar de gedachte is dat alle proeftuinen in Landbouw Meerdere Smaken resultaten opleveren die expowaardig zijn. De voortgang over de proeftuin 'Korte Keten' staat beschreven bij het [kennis- en innovatieprogramma](#).

Proeftuin: Growing Green Proteins

Invulling motie

Op 20 juni 2018 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen (2259167), waarin het college wordt verzocht te zoeken naar mogelijkheden om de productie en consumptie van plantaardige eiwitten in de provincie te stimuleren. Aan deze motie wordt sindsdien via het economisch programma "Floriade Werkt!" langs meerdere lijnen invulling gegeven.

Kansen en uitdagingen

Met deze proeftuin onderzoekt de provincie de economische kansen én de uitdagingen van de eiwittransitie. Het is een doel van zowel de Europese Unie als Nederland om minder afhankelijk te worden van import. We willen ondernemers in de regio verbinden om in de gehele keten 'van boer tot bord' innovaties te ontwikkelen, kansen te benutten en barrières te slechten. Dat gaat over teelt van gewassen zoals verse soja en veldbonen, maar ook om de volgende stappen in de keten: wat kun je van deze grondstoffen maken, welke innovaties zijn daarbij denkbaar, hoe organiseer je de logistiek en hoe bereik je de consument? Met meerdere pilots en de challenges laten we boeren, verwerkers, tussenhandel, horeca en inwoners van Flevoland in actie komen om plantaardige eiwitten op de kaart te zetten.

Pilot verse soja

In 2019 startte de proeftuin verse soja (merknaam Dutch Edamame) met 10 Flevolandse telers en 40 hectare. Nu in 2022 zijn er nog 5 telers over. Dit jaar wordt er niet geteeld omdat er geen zaaizaad beschikbaar was.

Pilot FlevoVeldboon

Op dit moment nemen vijf agrarische ondernemingen deel aan de FlevoVeldboon proeftuin. Ze telen samen 28,9 hectare veldebonden. Doel is om te komen tot een rendabele teelt en ontwikkeling van de vraag naar Flevolandse/Nederlandse veldbonen. Er zijn proefvelden aangelegd om verschillende rassen met elkaar te vergelijken.

Rendabele teelt bij 8 ton

Vanuit teelt technisch oogpunt is de veldboon een goede aanvulling voor het gemiddelde Flevolandse bouwplan. Het gewas levert een positieve bijdrage aan de biodiversiteit, de bodem en het klimaat. De ontwikkeling van de teelt heeft echter 30 jaar stilgestaan en het rendement voor de teler laat nog te wensen over. In Flevoland variëren de opbrengsten vooralsnog tussen de 2 en 4 ton. De kostprijs ligt daarmee op ongeveer €0,50.

De gemiddelde wereldmarktprijs ligt rond de €0,25. De opbrengst moet richting de 8 ton om tot een rendabele teelt te komen en dan zouden afnemers ook iets extra's moeten betalen voor het Flevolandse of Nederlandse product, dat is op dit moment nog niet het geval. In andere regio's worden al hogere opbrengsten gehaald. Een opbrengst van 8 ton zou dan ook haalbaar moeten zijn op onze vruchtbare Flevolandse bodem. Factoren die een belangrijke rol spelen zijn rassenkeuze, ziektedruk en de mate waarin de bestuiving succesvol plaatsvindt. Sommige rassen geven hogere opbrengsten, maar dat zijn niet altijd de rassen die door de markt gevraagd wordt. Binnen deze proeftuin is ook ingezet op productontwikkeling, waar studenten van Aeres bij zijn betrokken. Er zijn verschillende producten ontwikkeld, waaronder een smakelijke spread.

Pilot paddenstoelen

In 2019 is het gelukt om paddenstoelen te telen op 100% Flevolandse reststromen. Door in Flevoland te experimenteren en (lokale) markten te verkennen, willen we de telers afzetperspectief bieden. De paddenstoelen zijn uiteraard te proeven in het Menu van de Toekomst in Food Forum.

Een dagje

FlevoVeldboon,

van grond tot mond

Challenges

Binnen het programma 'Floriade Werkt!' was het plan om drie challenges te organiseren. Alle challenges richten zich op een lokaal, gezond en duurzaam voedselsysteem. De resultaten van de challenges moeten te zien en te proeven zijn in ons paviljoen, tijdens de Floriade Expo 2022.

Challenge: Bodem, voedselketen en gezondheid

In 2017 en 2019 hebben we de eerste twee challenges georganiseerd. In 2017 zijn we gestart met de challenge 'Bodem, voedselketen en gezondheid' waarin we MKB, startende ondernemers en kennisinstellingen hebben uitgedaagd om met vernieuwende ideeën te komen over de toekomst van ons voedsel. De winnaars bestaande uit: Instral BV samen met C-Force Agri, Multi Tool Trac en PeelPioneers kregen een geldbedrag van 25.000 euro en begeleiding op maat om hun innovatie te realiseren. Bovendien krijgen ze de kans hun innovatie te tonen op het internationale podium van Floriade 2022 in Almere.

Challenge: Eet als een pionier!

In 2019 was de tweede challenge 'Eet als een pionier!' een invulling van de door PS aangenomen motie over plantaardige eiwitten. Flevolandse koks en aspirant-koks werden uitgedaagd een gerecht op de menukaart te zetten dat voor 80% bestond uit groente, fruit, noten, zaden en paddenstoelen. Na de 'restaurantweken' werden de koks met de 8 beste pioniersgerechten uitgenodigd voor de finale van de challenge. Hier streden de koks in een Masterchef-achtige setting om de titel 100% pionier. Eva Maurits van Eva's keukentuin wist met haar gerecht de jury te overtuigen en mag zich dé pionier van Flevoland noemen. Samen met Eva wordt gekeken hoe zij op de Floriade haar winnende gerecht op de kaart kan zetten.

Supermarkt challenge niet gerealiseerd

Het plan was om de derde challenge in te zetten om meer Flevolandse producten en meer plantaardige producten in de Flevolandse supermarkten te krijgen. De challenge is in eerste instantie uitgesteld omdat supermarkten i.v.m. met corona in 2021, begrijpelijkerwijs andere prioriteiten hadden. Ook in 2022 blijkt de challenge niet haalbaar te zijn, daarom is besloten om de challenge niet te organiseren.

5. Bruggencampus

Vervagingsopgave 40.000 bruggen

We richten ons niet alleen op voeding. De inrichting van het Floriade park was een mooie kans om uit te proberen hoe ver je kunt komen als je circulaire economie met bruggenbouw verbindt. Een uiterst urgent thema, als in ogenschouw wordt genomen dat de komende decennia in Nederland zo'n 40.000 bruggen en viaducten vervangen moeten worden. Een investering die geraamd wordt op € 60-80 miljard. We richten ons niet alleen op de bouw van enkele bruggen, maar hebben ook een kenniscampus opgericht, de Bruggencampus, om kennis te borgen en te delen.

De Floriade bruggen

De twee bruggen waar gemeente Almere en provincie Flevoland oorspronkelijk voor aan de lat stonden, de Beverbrug en brug Rondje Weerwaterbrug, zijn voor het begin van de Floriade gerealiseerd. Ook de Tweede Leven Brug en de Smart Circular Bridge zijn voor aanvang van de Floriade gerealiseerd. Deze twee bruggen zijn naar de Floriade gekomen, door de inzet op innovatie in bruggenbouw, door de Bruggencampus. Alle innovatie en geleerde lessen van de vier bruggen worden meegenomen in de programmering van de Bruggencampus tijdens de Floriade en haar legacy.

Rondje Weerwaterbrug

Rondje Weerwater is een fiets-voetbrug. De brug wordt onder meer gemaakt van cementloos beton (ook wel geopolymerbeton genoemd) waarin tevens stedelijke reststromen, vanuit de recycle-perrons, stadsreiniging en het openbare gebied van Almere worden verwerkt. Om deze reden heeft de brug de toepasselijke bijnaam 'Puin' gekregen. Door het gebruik van dit cementloos en circulair beton in plaats van regulier beton wordt 52 procent van de CO₂-uitstoot gereduceerd ten opzichte van regulier beton met cement. In het beton zijn gerecyclede toeslagmaterialen (zand en granulaat) gebruikt. Het cementloze en circulaire beton wordt gemaakt door de Theo Pouw groep in samenwerking met recyclingmaatschappij Cirwinn in Almere. Wat betekent dat zowel de brug is gemaakt van Almeers puin, door een Almeerse aannemer en Almeerse architect op Almeerse grond.

De Beverbrug

De Beverbrug is een verkeersbrug voor de zwaarste verkeersklasse, met een slinger in verband met de aanwezige bever in zijn beverburcht in het water van het Floriadeterrein. De brug is volledig herbruikbaar en gemaakt van onderhoudsvrij en cementloos beton. Daarnaast wordt de brug ook wel de 'Spons' genoemd omdat de brug water, CO2 en fijnstof opneemt. Dit wordt gedaan door het plaatsen van een grote groenstrook. De plantenbakken nemen CO2 en fijnstof op en het water wordt opgevangen. De Beverbrug is 29 oktober 2021 onthuld.

Tweede leven brug

Een ander initiatief van de samenwerkende partijen binnen de Bruggencampus is hergebruik en toepassing van bestaande elementen van 'afgedankte' bestaande bruggen. Bruggen en onderdelen die oorspronkelijk niet bedoeld waren om te worden hergebruikt, krijgen nu een tweede leven. Voorbeeld: onderdelen van een fiets- en voetgangersbrug van de A27 van Dura Vermeer, worden hergebruikt in een brug op het Floriade park. Uitdagingen hierbij zijn certificering/kwaliteit van hergebruikt materiaal en evenwicht tussen kosten/baten ten opzichte van reguliere bouw. Optimaal hergebruik van de kwalitatieve brugonderdelen is het streven. Naast hergebruik op het Floriade park, worden daarom ook de mogelijkheden in Flevoland verkend.

Smart Circular Bridge

Bruggencampus Flevoland-Floriade onderzoekt samen met partners naar verschillende manieren om circulaire bruggen te bouwen. Voorbeeld is een biobased brug van de Technische Universiteit Eindhoven. Als onderdeel van het Interregproject Smart Circulair Bridge, is een biocomposiet brug gerealiseerd op het Floriade park. Met behulp van sensoren wordt onderzoek gedaan naar (nog onbekende) gedragingen van de brug, om zo de veiligheid te garanderen en het gebruik van biocomposiet verder te ontwikkelen. Door deelname aan dit Interreg project krijgen we niet alleen een biocomposietbrug, maar worden we ook onderdeel van een internationaal kennisnetwerk van technische universiteiten en bedrijven. Onze kosten (€ 150.000) worden uit de provinciale cofinanciering Floriade betaald.

Bruggencampus Flevoland-Floriade

De Bruggencampus is een praktijkgerichte leeromgeving met interactie tussen opdrachtgevers, opdrachtnemers, toeleveranciers maar ook onderwijs en wetenschap. In dat kader wordt tot en met de Floriade zodanig geprogrammeerd dat de doelgroep stap voor stap leert werken met nieuwe vormen van samenwerking, ontwerp en materialen. Ook wordt in dat kader invulling gegeven aan een [online praktijkomgeving](#), bestaande uit filmpjes uit de praktijk, waarin uitleg wordt gegeven over de innovaties in de constructies, hergebruik en de bouw.

[Bruggencampus.nl](#) en de [LinkedInpagina](#) van de Bruggencampus zijn operationeel. De Bruggencampus heeft op LinkedIn 372 volgers (67 meer sinds de vorige rapportage) die vrijwel wekelijks berichten ontvangen van nieuws en activiteiten van de Bruggencampus. Dit is primair een netwerk van experts.

Gemeenschappelijke Data Omgeving

Cruciaal in het ontwikkelen van tools voor samenwerking en reductie van kosten is de Gemeenschappelijke Data Omgeving (GDO). Het doel is efficiëntie in de bouwlogistiek en uitwisseling van kennis over ontwerpen, materiaalgebruik, beheer, onderhoud etc. Bij het inrichten van de GDO zijn we in eerste instantie begonnen met het inbouwen van de twee vernieuwende bruggen in de digitale omgeving. Echter om de faalkosten in de bouw aanzienlijk te kunnen verminderen, is het juist optimaal om de gehele bouwlogistiek op het Floriade park in kaart te brengen. Een innovatie die nu ook omarmd wordt door andere partijen. Binnenkort gaan we het GDO daarom verder uitbreiden, zodat de gehele bouwlogistiek straks in één opslag de raakvlakken en oplossingen weergeeft.

Kennis- en innovatieprogramma

De Bruggencampus is reeds gestart met een programmering die bestaat uit activiteiten, die opgedane kennis uit de praktijk inzichtelijk maken en overdragen. Het gaat dan om kennis op het gebied van: de vernieuwende bruggen van de Bruggencampus, de Tweede Leven brug en de Smart Circulair Bridge op het Floriade park. Het GDO speelt hierin een belangrijke rol.

Bruggencampus, Floriade Expo 2022 en legacy

Tijdens de Floriade organiseert de Bruggencampus een serie symposia voor de bruggenwereld. De symposia bieden de kans om de opgedane kennis nog breder te delen en Flevoland te positioneren als een leider in circulaire bruggenbouw en innovatie. De nog nader uit te werken samenwerking met partijen om kennisontwikkeling in (bruggen)bouw en praktijkgerichte circulaire economie verder in Flevoland te ontwikkelen kan tijdens de Floriade verder worden benut en uitgewerkt. Daarvoor worden o.a. de twee laatste symposia van onderstaande programmering gebruikt. Het is de ambitie om ook internationale partijen uit te nodigen voor het congres, bij voorkeur uit landen die ook deelnemen aan Floriade.

Kansen voor West: Opschalen cementloos en circulair beton

Samen met projectpartners Reimert Bouw en Infra BV, Theo Pouw BV en Cirwinn BV werkt de Bruggencampus aan het Kansen voor West project 'Opschalen cementloos en circulair beton'. De projectpartners willen de realisatie van Beverbrug en de Rondje Weerwaterbrug op de Floriade 2022 inzetten om het in de twee bruggen gebruikte CC-beton in de markt geaccepteerd te krijgen en de toepassing op te schalen.

De Bruggencampus programmering tijdens de Floriade Expo 2022 is als volgt:

09-05-2022

[Talkshow The Floriade Bridges](#)

30-05-2022

[Symposium Smart, Old & New materials](#)

09-06-2022

Symposium 5D Collaboration

13-09-2022

Symposium The Climate Friendly Businesscase

04-10-2022

Symposium Connecting Circular Infrastructure

6. Flevo Campus

Consumentenperspectief centraal

Onderwijs, onderzoek en ondernemen zijn belangrijke pijlers onder de Flevo Campus. Verschillende partners geven hier invulling aan. Flevo Campus stelt sociaal-culturele en economische aspecten op eten en voedsel vanuit consumentenperspectief centraal in haar activiteiten, waarmee het een onderscheidende partij wordt ten opzichte van vele anderen die zich bezig houden met de productiekant van ons voedselsysteem. Flevo Campus vormt nu een stichting, waarmee zij op iets meer afstand van haar oprichters is komen te staan. Binnen het huidige organisatiemodel is Lenno Munnikes directeur Flevo Campus, is er een Raad van Toezicht, een overleg met bestuurders, een zo genoemd bedrijfsleven-overleg.

Internationale ambities

Aeres Hogeschool, de belangrijkste kennispartij binnen Flevo Campus, timmert hard aan de weg. De studentenaantallen zijn veelbelovend, en veel nieuwe opleidingen worden succesvol ontwikkeld. Het lectoraat Stedelijke voedselvraagstukken is in juli 2021 van start gegaan en studenten volgende vanaf augustus 2021 de master Food Systems Innovations voor het eerst. In juni 2022 werd bekend dat de Aeres groep een directeur Internationaal heeft aangesteld. Zij – Wil Beckering – zal gevestigd zijn in Almere, op de school waar ze voorheen directeur was. Dit onderstreept de ambitie van deze Flevo Campus partner. Er is nog een HBO-opleiding voor gastronomie in ontwikkeling, waarvan een eerste associate degree ‘gastronomie en ondernemerschap’ al in september 2022 wordt aangeboden. Dit is slechts een selectie uit een enorm scala aan projecten dat in samenwerking met de Aeres Hogeschool door Flevo Campus.

Onderzoek en innovatie

Research Fellows Ruud Zanders en Caroline Steel zijn bezig met hun onderzoeken en presenteren hun bevindingen tijdens Floriade. Ook startten er vele projecten geleid door Flevo Campus op het snijvlak onderzoek en innovatie. Enkele voorbeelden zijn FC de Toekomst/de Volkskantine (publieke basisvoorziening voedsel), blockchain supermarkt, toko van de toekomst, Burgerboerderij (inclusieve voedselcommunity), Milan Urban Food Policy Pact expositie in de Kas op Floriade.

Kennis en ondernemerschap

De belangrijkste invulling voor ondernemers is de plek die aan startende voedselondernemers wordt geboden (in de Village), en de vouchers die bedrijven kunnen aanvragen om hun innovatie te testen/onderzoeken. Daarnaast vormt Floriade voor Flevo Campus een unieke kans om internationale ondernemers en delegaties kennis te laten maken met Flevo Campus. Flevo Campus vormt een belangrijke legacy van Floriade, waarbij zowel kennis als ondernemerschap aandacht krijgen. Het B2B programma dat Horizon uitvoert namens de provincie kan ook de nodige impact hebben voor Flevo Campus. Verbindingen die gelegd worden tijdens Floriade kunnen leiden tot langdurige samenwerkingen, ook voor Flevo Campus.

Fysieke campus ontwikkeling

Sinds September 2021 is de Flevo Campus twee gebouwen rijk; de Aeres Hogeschool werd met de start van het nieuwe schooljaar in gebruik genomen en Food Forum opende haar deuren al enkele maanden eerder. Daar kwam gedurende de eerste maanden van 2022 de Village bij; de plek voor startende ondernemers. Na Floriade, vanaf mid oktober 2022, vormen deze panden de (door)start van de Flevo Campus.

De toekomst

De hierboven beschreven ontwikkelingen geven al enig inzicht in de lijn die richting de toekomst is ingezet. Na Floriade wordt er hard verder gebouwd aan de legacy. Flevo Campus is een kennisplatform in wording waar onderwijs, onderzoek, kennis delen en ontwikkelen & ondernemen elkaar versterken. De Floriade kan als een prachtige springplank fungeren om hier bredere en snellere invulling aan te geven. In het fysieke domein zal Flevo Campus verder worden aangevuld en zal na Floriade herijkt worden hoe de verschillende bestaande gebouwen het best complementair worden ingezet. Het einde van Floriade in oktober 2022 vormt in die zin een (nieuwe) start voor de fysieke Flevo Campus.

7. Cofinanciering €10 miljoen

Provinciale Staten van Flevoland hebben in 2013 de provinciale cofinanciering aan de Floriade ter hoogte van €10,0 mln, die in het bidbook was opgenomen, bevestigd. Aanvankelijk als oormerk binnen de provinciale reserve IFA, maar na afronding daarvan als oormerk binnen de provinciale reserve Almere 2.0. De besteding van de € 10,0 mln vindt plaats via het Fonds Verstedelijking Almere en de bestedingsdoelen worden in de jaarprogramma's FVA, als bijlage bij de begroting, aan Provinciale Staten voorgelegd. De toedeling op hoofdlijnen is als volgt:

Budgetten Floriade – totaal op basis van jaarprogramma's		(€)
1.	Hart van de stad	8.000.000
1.4.1	Floriade Bruggen	3.400.000
1.4.2	Floriade programmering	4.600.000
2.	Leer- en werkomgeving	2.000.000
2.2	Floriade Werkt!	2.000.000
	Floriade Werkt!	1.000.000
	Nadere regel Floriade	1.000.000
	Totaal	10.000.000

In 2016 is als eerste besloten om €2,0 mln te reserveren voor het economisch programma Floriade Werkt! Hierin werd geld gereserveerd om het provinciaal paviljoen te vullen met ondernemersactiviteiten en om in de aanloop naar de Floriade een aantal challenges te organiseren.

In totaal is € 3,65 mln beschikbaar gesteld voor de realisatie van een aantal innovatieve bruggen op het Floriade park en een Bruggencampus om de kennis te borgen en te delen. Er zijn vier bruggen gerealiseerd en het kennis delen gebeurt tijdens Floriade door de organisatie van in totaal zes symposia.

Daarnaast is € 200.000 beschikbaar gesteld voor de organisatie van een aantal Floriade Dialogues en € 100.000 voor het benutten van subsidiekansen.

De overige € 4,05 mln is in 2021 in overleg met de gemeente Almere en de BV Floriade toebedeeld langs de lijnen van vijf thema's:

Thema's	(€)
1. Attracties	500.000
2. Congressen	350.000
3. Culturele Programmering	1.000.000
4. Floriade in de Regio	750.000
5. Duurzaamheid	1.000.000
6. Programmering Innovatiepaviljoen	450.000
Totaal	4.050.000

Inmiddels zien we dat het totale bedrag van € 10,0 mln weliswaar is toebedeeld aan concrete projecten, maar dat er sindsdien wel sprake is van wijzigingen. De belangrijkste zijn:

- Binnen Floriade Werkt zijn twee challenges georganiseerd, maar een derde, die zich had moeten richten op supermarkten, kon zowel in 2020 als in 2021 niet doorgaan vanwege corona. We hebben het hiervoor gereserveerde budget van € 180.000 binnen het programma Floriade Werkt! en de doelstellingen daarvan toegevoegd aan de B2B programmering;
- Binnen het thema Attracties was een bijdrage van € 225.000 voorzien aan een door ondernemers te realiseren circulair paviljoen, dan tot 10 jaar ná Floriade zou blijven bestaan als expertisecentrum. Dit paviljoen is er niet gekomen. In plaats daarvan is op de Flevo Campus wel een WikiHouse gerealiseerd, met bijdragen van gemeente Almere en Flevo Campus. Dit pand blijft ook na de Floriade beschikbaar en kan gebruikt worden door de partners op de Flevo Campus. De provincie heeft een bijdrage van € 50.000 verstrekt. Het restantbedrag van € 175.000 valt mogelijk na afloop van de Floriade vrij;
- Binnen het budget van € 350.000 voor congressen zit ook een post onvoorzien van € 150.000. Deze is deels ingezet voor het vullen van een aantal kavels op Floriade ([zie hoofdstuk 3](#)). Daarnaast konden vanwege corona niet alle geplande Floriade Dialogues gerealiseerd worden. Er is nog een budget van € 50.000 beschikbaar. We voeren gesprekken met Floriade BV en gemeente Almere over ondersteuning van een aantal congressen en evenementen op Floriade die bij aanvang van Floriade Expo 2022 nog niet voorzienbaar waren. Het is denkbaar dat een deel van de budgetten Onvoorzien en Floriade Dialogues niet volledig wordt besteed;

- Binnen het thema Duurzaamheid was een bedrag van € 300.000 gereserveerd voor een innovatief systeem van afvalinzameling- en verwerking. Uiteindelijk hebben de BV en de gemeente Almere hiervoor niet gekozen en is ook geen alternatief voorstel binnen dit thema ontwikkeld. Hiermee blijft dit bedrag naar verwachting onaangeroerd.

Onder de streep voorzien we dat binnen de € 10,0 mln provinciale cofinanciering tenminste € 175.000 circulair paviljoen + €300.000 innovatief afvalstelsel niet besteed gaat worden en dat daarnaast mogelijk enkele kleinere onderuitputtingen kunnen ontstaan.

Daartegenover staat dat wij in december 2021 aan Provinciale Staten hebben gemeld dat sprake is van een overschrijding van het bouwbudget, inmiddels verwerkt in de jaarstukken. De exploitatie van Food Forum lijkt zich vooralsnog te bevinden binnen de grenzen die in de risicoparagraaf is genoemd.

